

Николай ПОПОВ

ҮҮНЭ ҮҮНАХ КҮНЭ

Ойор күнүм күзүмүнөн,
Одо дөллөөх күлүүтүүн,
Алтын сирдик ыратынан,
Алмар кымыс утасынан.

Сирдик түнин, ыныах күн—
Саха дөллөөх түүлгээт.

Хомус ийэр ырматынан,
Хонкуу уолан тойтуунан,
Хара харих тырымынан,
Холлаан чарал сирдигинан.

Сирдик күлжо ыныах күн—
Саха дөллөөх түүлгээт.

Нуулур чаранг синкишвили,
Иарын үнкүү дэлэрчилэн,
Күүрээр быачык күүрүүтүнэ,
Кылайын үрдүүк үөрүүтүнэ.

Сирдик чарда ыныах күн—
Саяа дөллөөх түүлгээт.

Сарыг ыныах ырматынан,
Саха дөңүү ырматынан,
Санаа хотор изийнтийн,
Сүрэх иүүтээр эрэднин.

Сирдик үүнэ ыныах күн—
Саха дөллөөх түүлгээт.

СОНУННАР

БАСТАКЫ КОМОНУ ЯПОНЕЦТАР ОИГОРДУЛАР

ДЬЮКУУСКАЙ. Урут баллэрэлбэтийн курдук, бөс үйлийн 16 күнүүгээр Японийн таңаас колбэц.

Ноёнгүйн таңаасын ариаллаан залбьт Хабаровскага Японийн генералтай консулун салбуулаачы Еспхиро Имамура уонна Японийн ТДМ баргаас таңаасын хотуун Иорико Унда СР Тас сабжосторга министрствотыгар пресс-конференцияда кытнышылар. Министр Анатолий Яковлев кинн үзүүлээбит дойдугуттан—Японийн таңаасын хотоо түүнчлэгээний үзүүлэлтээ. Атын дойдулартан билүүгүйтэй номинациинде ишик.

РФ ТДМ аймада алдьархайынни сабжостээн тас государстволар посольстволарыгар, Москвада баар по-рууттар ихин ардыларынцаацы представительстволарга, аван дойдугутаа холбоонука кордөнүү оигорбута, дизайнчилгүүрээр министр.

Тойон Имамура японецтар аймада алдьархайынчи часстасын түбээлэлзүүн бэлшээзээ. Холобур, сотогутаацыга Кобо куоракка буолбут сир хамсаанынчын болтугай 6 тийн ишиг болбута. Комо төн дардим албээж сүүбүү ишиг, дээрээ Имамура, эмсэргэлбэйт дээр ишнэлдэлчарын да буоллар чигнэлж. Японийн таңаасын сурорчанар, электрический фонвардар, батареялар излэлийнэрэд министр.

* * *

НАЧАЛЬНИКТАР ЭПИСТЕТИЛЛЭР

ДЬЮКУУСКАЙ. СР Тын ханааймстыбатыгар уонна соботуушкаа министртвотыгар куораттаацы уонна улуустаацы таңа ханааймстыбатын управлениеларын начальниктарын аттестацийнан буоллаа.

Аттестация комиссиян байгуулж эబэйнжеторигэр эпизеттэхтэй сыйнайнаста. Комиссийны министр Егор Борисов тус байтийн салайды уонна аттестацийн шийтэ. Начальниктарга эрдэхэн түнхэндээний үзэсгэлэн, салаваны, сагаланы төрийн, пурома-байран актэлэрийн түстарьшан уодаа, араас башшуурас тиэрдиллийнээр.

Аттестация түмүнгүүнитигэр Егор Афанасьевич начальниктар экономической уонна бираан оттүүзи билүүлээрээ молтээн болшээзээ. «Рынок усулубуйатыгар,— дээр этго кинн,— республикаа маркетинг, менеджмент дээрээ билээр, уустуун ханааймстыбашай байныгай-майгыга букиулжбат нададлар наадалар. Кээдээр оттүүгээр үрдүү хордбүдээр сии биши түрүүрүүлэхэдээ. Олон бэйзэн бэйс чөртнитиний бары дэлжилжсанынхааныт. Онон мэлбэтийн практикаара сийнинэхээтийн түвшинхажаа наадаа».

СИА,

САНАА СЛОХ

ЧУРАНЧЫ
УЛУУҮН
ЖАЫМАТА

ХАЫЛДАТ
1931 СЫЛ АЛТЫНЫН
15 КҮНҮҮТТЭН ТАХСАР

№ 69 (833). ★ 1998 сал бос үйлийн 20 күнэ. Суббота. ★ Сынапата — 1 солж. 10 харч.

САМААН САЙЫН ҮҮНДАБЫНАН!

Лемнэнхийнтийн сүүйүүтэй байзбатыг буолоо билээр.

«Сайынги бишр күн салы айнтар» дээр борт бэрэгэн этийн таңа сирии олохтохторугар хас бишрдийн байзбатыг сийншинаах. Үнгэлэс сайынгын бэрээр байзбатын—отошу, тэлээнд уонна энэх отору ханааны, бэйс ухаабатыг гар, учаастагар олууроот астарын арас коруунчирин хото түүнчлэгээ кытнышыга уурунуу сүлдэлээ үрдээн ийэрэ үчүүгэй.

Сотору, ыныахтар коншилэрхтэн сүнүү дорохой уонна инэмчилэхээх айылымын софтууцкалаанын—от үзээ саџаланыа. От үзэтийн курдук ыраас, этиханы чийдлийнэр, цийнин айылбалын алтыннынчар үзэ суюх дээр огорои корен этийн буолбата чахчы.

Биймылгы саасны халаан уута республика. Үгүс олохтохторугар үгүс хоромынлаахтын суюлан аасна. Бу туунаан бары истои, билон олборут. Улууснуутугар Амзин ерүү сунгуулгар баар Болуулур уонна Соловьев вэйлийнэктэрийнгэр күүтүлүүбээх бынылаантан—халаан уутутган оторуунэн буолбатах улахан ороскоот таёвста. Үгүс мал дээзтэ—утаа билдэлжина, суюнгүэ сүтүн амж баар. Бу ишилжилтэргээ ууласнаут тэргилжээрээ, бишрдилээн олохтохторо сиэрдээх коюнч огоруутаа ылсан, кындалданы тэнгээ үлэстэй, дэлжин—уоту, дэвн оловуй-дьынбүйн чөлүүгээр түнхэндээгээ кытнышга түмсүүлээр ой-санаа, патриотический сыйнан дынжалатынан сыйнанланын сөн.

Күнүүдээр, самаан сайын үүнчлийн күпүүн эзэрдэлээн турал, эмис энэх, ухтаах кымыс утажтаах, билгүүн-сүүхөх күүрсөр күрэхтэннэхдээх, ырын-үнкүү, кор-пар тардылэр, очуухийдаах түүнчээ шигырабыт!

Узуус дынандатта.

Кээр ынтын майдарыг гар, көрсүүлээр оттук, итгилж хваччыны, хваччыны кындалалара инициатор тураллар. Маныхаа билүүгүүтэн оромчан, сагчар-хоторуу үзээрин бүтэрэн, чекочен эрдэтэн бэлжилж.

Рынды улуустаңы салынғы спартакиада
СФ физической культурыны түйгүна, Саха АССР
департаменттегі үткелде ұзенілі, ССРС «Урожай»
Он-түр Бешкеттах чылбыр А. К. Софонов чыл-
быр митыларыттан одус Үердүм, дөлгүйдүм
жана көзини кытта ор сыйларга бириң алтыасын-
ттараң, үбәнші көрнөт ытықтырыр, көрнестир
ор атык килем бололарынан билингін
жеттәрдің ишеси кипп түннан ахтырахның бараж-
ын.

Да аван бастаас кишини 1957-сын күңгүртегинде узус дъяналтатын болуоссатыгар баар сөздөткөн иштет бары мустак волейбол оюндер шашаджатыгар корбуттум, оччолорго албах иштар тұмсын хамаанды тәркиен «ким кыйтайтар-төвүүр» дізен сүрүн биралылаада киңе и зәйсанында күрехтойпилар буюлаллара. Ве-рдөн оныннан техникаты армый да байыры, бапшынки сүрүн онынъюнчуклаада хамаанды күрэххин, ал киңесин білең кыйтайтарбанка пәннен сыра-сылба быстара.

жасын Кирикович волейболта балачча систайдыт ээ. дынибет баар, агар атабынан кызылмашаах «драйфалаан» быйнар идеялесинди. Бийээтын кыныл пүуччазын хаанаах, күнүм баттахтаах, ып-ыраас сырдык кыраңызбай болып, орто узгуохтаах, киңисөөсөн көрүттүнөх, жапылаах, арышах сөөсөн саналаах ээ. Бүгүн көрткөбис оройуонугар «Урожай» ДСО-тун үзүүлүнин азынан көлбөт көмэ ээ. Сөйторуул, шалымы Таатта оройуонугар саахымакка ылазыбогла күрөхтөн, Кирикович тэрбиинин биш таңдаас массызынатынгар тиэллэн барып, оссо сарсынгы күнүүгөр көннүбүттүттэн, жигит бийнэхе көмө-тирех буола уонна түшнүүгөндөлүм дин. ахсаанын ойдеебеппүнүү (оччча киши) велосипедынан энквироппинг-бортон билүүгин Болтонгово олохтоох Местин-Е. П. ишкен избигитин чада курдук куотан тий-башты волейболта Василий Оконешников, Попов, Степан Куприянов, Савва Сидоров, ал Дылкоев уонна мии буоламмыт 3:0 ахсаан кылайбышып. Саахымакка иккى күн 20 да күрөхтжинттар. Таатта саахымаччыттара топ-слус күүстээхтар, тренердэрэ Михаил шын спорт маастарын автами санга ылбыт көзүнүүн ишкен утары бийгити дөймүттүттән район майор М. Л. Дутаров парадтай көстүүмүн көзүнүүн ишкен.

ЫРААТЫМ СЫРДЫК КЭРИЭЙИГЭР

жатым албутүп эмискэ сааскы ыраас күн ис-
е, бойж да мөлтхө сүрхтээх иши ыар-
з илларчмын авния утгыбакна күлүк кур-
сүддэгтээс сырьттым. Ол гынаи баран бос-
19 күнүүз түйтүр уон хонуктаах күнэ буола-
ж, аасынын жана ёйланын толкуйдаан нор-
улувуун бары олохтоохторугар хаймат но-
гажаа балтаргыт наадатыгар, бу кылгас ахтым-

быраштар анаав суруйары наадалаацынан
ап.
Ини или тереппетөх зэр сөом, биэс сааныт-
тус нарынын, ис дууңабыттаан тантаси нин-
плохко туналлаах киңи буоллуу дизи. Кыр-
в хатыңыр буолан, узантасына бейтиш же
эр измахтавым дизи сүбэләнен баран оскую-
оронкор көмүгөр гимнастиканан учинча бокса-
арштамыста. Чөрөххө бабаллаах буолан Мы-
нан 4-е кылааны бүтөрөн баран сатым дьюнү
таксан мекуола-интернатка докумуопун тут-
теренэ кипирбигэ. Ошно уорэнэ сыйдьап-
шарыгар, бишргэ уорёнэр доботторугар ис-
саныманчаана. Көлии доботторунуун сп-
биснатара, кинилэр наргиттәрии, ораторун
жеткин ачылбай.

кыра эрдэвилтэн олус энгистивэстэхтийн, саваа уороммынта. Кырдьбас, кынаммат убаастыбызлаахтын сыйыланнаара, кынабарин нөмөнөхөрө, дорооболонхоро, кансэтээр. Төрөбүт түүлбэтийн, дохотторун, бииргээтийн, дьонун-саргаттийн, шийтгэргүүрүүзүүрүүк талтынны ытыктыхыра, убаастымыра,

ТАЙ ЦИРКАТЫН ТУРНЕТА ТҮМҮКТЭНЭ
КУСКАЙ. СР Правительствотын Председат
тобуяаачты Екатерина Васильева бос ыйын
у да Янбо салайаачтылаах Китай цирката
житин привезната.
Васильева республикааса бынны-майги тууван

айылдан улээжн барбыгтара: көнүл түстүүг затырбыт Д. П. Коркни Одъулуунтас Чуранчы орто оскуолатыгар кириен ШКМ коршунун бинир кылашыгар улутин сабалаабыта, хайнарга П. П. Харитонов, чопчеки атлетикага П. Е. Барахсанов штангага сяянч Источкин Владимир, ишни карти из кыргызтары гимнастикага, мии оствуул тениниңгар ыччаттары үөрөтөп барбынын. Кынан устасы ордук көнүл түстүүга бирт элбэх күрэхтәнните түрилибите, умайбыт «социкультурабыт» спечаты гар көбүр талгатын отчеттосу куорат араас обиществоларын сууреңдөммүт хамиандаларын кытта табаарыстын корсукчүүлэр ыштыллыбыттарыгар, үкүсүр, биңиги кыйнын ортойдоо буоларбыт. Кынан Сапа дылты корсо алаас таңбарас массымын

КИИРИКЭБИС

Тыгар тиэллең СГУ күттә саахымакта, көнгүл туууга, волейболга күрөхтөң киңир дың болулардың даци. Ити кыңың тайгарда дынын оғобузынан оттуулар физзат ошортторорго Кинирикабис тууорсан. Район совет исполномуун уурааым таңаартарбыта, толе да киарааңын ини бастакы баскетбол коринчата маниян ыйгаммыта, маниян шашта жомона ошо нудалдуубута, волейбол мээнчиң тэйинекслээбите. Аны санаатахха, база суюн сүрдөх эбйт, көр, бу залтага эңнегитигер саха сирин түстүүктардан сборный хамаандатын союзурууттан Фролов дикан тренер из-зин ыйбы быва дырынтастыга.

Кириллов саянай улахан спартакиадасын 1958-жылда болып Саха АССР иордуотармын ишкес снартакиадатыгар орбуюон хамаандатынын өздөттөн хомуйлан, орчизин биңиги Чураңыбыт хамаандатын ишкес миңстени ылбыта буолар. Мин санаабар, бул спартакиада Саха спирттер ханаң да буолбатах улахан спартакиада это, ол курдук манна зәлбах спирткоругизро кириллтторо: конүл, классический уюни хансадай тустануулар, уолаттарга уопика кыртыттарга водейбол, баскетбол, саахымат, велосипед, фехтование, штанга, гимнастика, бокс, ат суурдүүчиччики атлетика үгүс коругинэр, саха национальный ыстанылыара. Биңигиттли барыта 150-ча спортсмен кыттыбыта. Бу спартакиадада хансарай-та Петр Старостин, конүл тустанууга Петр Николаев (Томмот), чинчики атлетикаша Иван Захаров, Николай Дьячковский, Клара Гаушкина, велосипедист Егор Кириллин, штангасы Владимир Источкин, фехтованиесы Егор Николаев, боксаца Дмитрий Цыячковский уо. д. а. чыңылхайдык кыттыбыттара, күгүстэрэ чемпион үрдүк аятын ылбыттара. Оттоин Ишисеитий Сапибоеев болмизэбйт суурүк сыйыларда кынхтаахтык бастаабыттара. Мәйәйдөх биңир

Ол да шин хас саас алдыга, күбінчің күс бағтында хайзаан да дойдугутар жағын барада. Байдың биәрәп болтаатамында олус үерән-көтөн туралы кәспиәрә, аасының сырымларын, болтаабын түбәндең көзләрни ахтап-саңаан, көрүдүүстүрк кәспиәрә. Болашатте да ханас еттүнин ынтар, олус беркә күңгүрләрә, одорорго, сүүрөргө да дыңтоң хавалсыба-

Быраатым үзлэтигэр сирдэргээс бэрийн үзэлжилж таалдьарын уксун ханын тайванд заажаан эрэ билэхим, цийонтон истирим. Олбутын канэн комус угууочуулж котоо Ус-Маайага котен тийнэн ээлээ коруухицээ дэлжилж итээгийт курдук этим. Похороннотай кинн сэлж олорботох, үтүү сувбаастах олодун салгынгарын, кэргэн, овогоро, сизэн, доюутторо, бишргэ үзлэхийт үзээшижжэхтарэ, байэтэ баарын курдук үтүү ойн дебүүлийн ахта-санын, наризстии смэдьмахтараа дээш итээгийн коллизийн. Үйэ чинийнрүүтэн ордун замгаа бишргэ үзлэхийт доюутторо-атастара кинн туянуун истиг-иинпрэх тылзынан ахтаан, санаан, ҮЧИЙГИЙН хаячныстыбатын бэлжэээн этгэлээр.

Нежданың рудникка кылаабынай низеперпизи
үзлии смэдьыл алларда шахтада буортулдах галы-
раастымыр оборудованиены оғорбут. Итеппик омо-
лук отченообу көмкө Советский Союз ҮРДУШАН
уюх эбит. Улэллир, олорор усулубуйша тэршін
уаран рабочайдарта кытанаах ирдебили туроар,
нир тыллаах, арзиндербитең хайсан да голорол ба-
раи тэйэр эбит. Кыамматтарга, кирдъястарга, кы-
алғалахтарга болбомтотуп ууран көмелөнөр, чиз-
ний, утүе суюбастаах этэ дини ахталлар. Көлини

Энэээсээ уснын СР Президент саха оюулоруц Китай
пркатын илхүүстөвтэйгар уурзаныг улахан болцом-
лоруун ууралларыг ынчилж тартсан нэрдээнийг тү-
үнээн илхүүстөвтэйгар.

эргиниргэ (1000 м) куотлайнын аван бастаан ытыл-
лабыттыгар Иппонентий аатырыбыт Дымалыктасты
сүүрдээн бастыбыты. Бу Чуралчы оройуонун спор-
тсмендерин бастакы улахан сатынызэрээ этэ, манина
дөрөвтэй этгээхээ, бу кэмтэй ила Чуралчы яспор-
тивний оройуону длюн аатырыбыта.

А. К. Софрониев көсвиллээги, сағашы күллэр-ри олус собулууро усина олохтуур буолара. Ол курдук Чурапчы оройуоңа бастакынан оствуул тен-ниңгэр сочишебута, нуучча заңтатыгтар мыласебай күрәхтәшләрни төрийбиз, малымы Таатта оройуо-ини кытта күрәхтәши көрүгэ элбээн ислито, бир да сыйд тохтообокко мытыллыбыта. Дынктиз баар, Киприкэбис байэтэ бир да көрүгэ тренер кур-дук дъарыстабытын ойдообештүн, арай, көнгүл түстүү күрәхтәшләрнөр көбүргэ бирди энэгэ арбигтрдын буолара, от оннугар кини энтузиаст спортынчинары - сатаан түмээр, кашшартаң үгүс-таро буор босхо бир солкуубайм ылбакка турал ыччаттары спорка угуяллара, дъарыктынлара. Бастакы спортивнай хаймысхалнах оскуулса айнал-мытыгтар тууруорсубут бир салайдаачы кини буолбута чакчы, республикаса оччотоодута апал үөрөхтөрх тренердөр ахсанынаах эрдэхтарины Киприкэбис байэтэ тууруорсан, көнөктөн үлчимиргэ усу-дуубуйтатын дыңгыл-үүтүн хааччылан турал тре-нердөр булав азалтаабытада. Ол курдук, боксер Филипп Аянисов, сүүрүк Андрей Устинов, волейбо-лист Иван Ефремов, охчут Навед Стасов, түстүүк Гавриила Петров, хаймындардын Иван Попов, оствуул теннишнээр Василий Захаров, дубатчыл Семен Жирков бары тренер балымытышын узатыббиттээр, сорохторо улахан сицьинилэммиттээр. Оттоң көнгүл түстүүга улуу тренер Дмитрий Коркин Киприкэ-бистини биргэ үзүүлэббиттээр, хардары тавры ойон-сүбүттээр, иккинчи спорт сийдымытыгтар үгүй-элбэ-зи онгорбуттара.

1984 сүлттан Киринкебис арахсыбат ыарақан ыа-
рышыга хантаран дөрөубүйткын туңугар үс төгүл
олус ыарақан операцияллары аспыма, олохxo тар-
дашынтык күүстээлини уонна салшаты гүлжитини,
шармыны туурайынан бавыгин үгүенүүти сөхтө-
рор, үзүннери тохтолою турдук. Чурапчы оройуона
спорт борт үгүс көрүгшөрүгөр Саха сирингэр иши-
ни күенгү таҳсарымгар бойзин үзүнчөр забех кы-
жампыштын, сыйратын-сыйлатын уонна тәрийэр дью-
буруш ууран олодун тиңөх күнисиритөр тиңэ хар-
растамзакка таҳсымлаахтык үзлэбизта. Ол да
ишины ону көрүзетсең, сыйналсаан быйылты спартакиада
кини чызғынтор ынтылааара бийшиши, Кирин-
кебин билэр, сыйналышыр аза излүүен спортымен-
нары түрдөр. Конкейин да Афанаасий Киринович
Софронов пата мэлдүй заттапарыттар, умшуллубаты-
гар барабыт.

Борис ТЫЧИНКАНОВ,
спорт-ветеран.

иши сылта улуска баймалыты солбайлачтапан үзгәртээ, ал измиң кыстытын күнө неметүүн эр-
йи суох кыстаатыбыт дини убастамалаахтык
этелдер.

Дылкүнүүн кэрэ, дуучынын варын, сыйтын ой-
доох, кыңг билимдээх, урдук культуралаах баар
суюх кишибийт эзисек албутаа баштигини ордук ха-
рааныннаар. Быраатым аны хайван дафана уорз-
котон дынээбэр кинирен көлбөт дин санаатахынын
наац түшүнлөвхөн, хомолталах.

Биңиги сахахартай промышленностин узеллир атыйдах ахеванналах дөммүтүттөн зэр, ижкиллох салайааччыны күп сириттөн суттардидиб. Оссо да рабах ыра санааларын олохко килдербеккө ором биңиги көнкүйттөттөн олус соңчугу тураат. Комүс хостооңунгар улуу ишүүччөн поруютун ер кэм-иергө синийлэхтик салайбылат бинир бадең салайааччынын буола үүмкүт киңи эт. Ол да ишэе узатып үрдүктүк сыйналаван «Саха Республикатын поруютун ханааңыстыбыттын утталыкханалык үзүнчлигин» бочууттаах азтык ылбыта. Бочуут Зынага орденинин нацараадаламмыта. Оштоон Кылайымы күпүттөр ветераншары кытта үчүгүй үзүттөн ишни медалынии нараддаламмыта.

Быдан дымларга бираңаай, ташталаах бираап-
шыт, баар-суюх күнүү ишнебет Филия. Эн тускунан
уттуу ейдөбүү биңгиз сүрэхнитигэр сырдык ейд-
бул буолай мэлдүү тыныштах буулуга.

Эдвард
Марк Франклин КРОНИКЕВА

Мария Даниловна КРОПИНИКОВА,

Такима сончылардын күнбайттык табигаттастырун УУГ-
дада жүргүнчелердин орталығынан жасалып, оның мөмкүнкүлгүсінен
жариялана.

11 years - 22

